

БУРЯТ УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 270 (9717)

1961 оной ноябрийн 11, суббото

Сэн 2 мүнган

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай Указ

СССР-эй Верховно Советеде зарлаха тухай

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай тогтоохонь:

СССР-эй табадаху зарлалай Верховно Советэй долоодохи

сессие 1961 оной декабрийн 6-да Москва гордто зарлаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай

Түрүүлэгш Л. БРЕЖНЕВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумай

Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1961 оной ноябрийн 9.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ

Л. И. Брежнев

Г. И. Воронов

Ф. Р. Козлов

А. Н. Носыгин

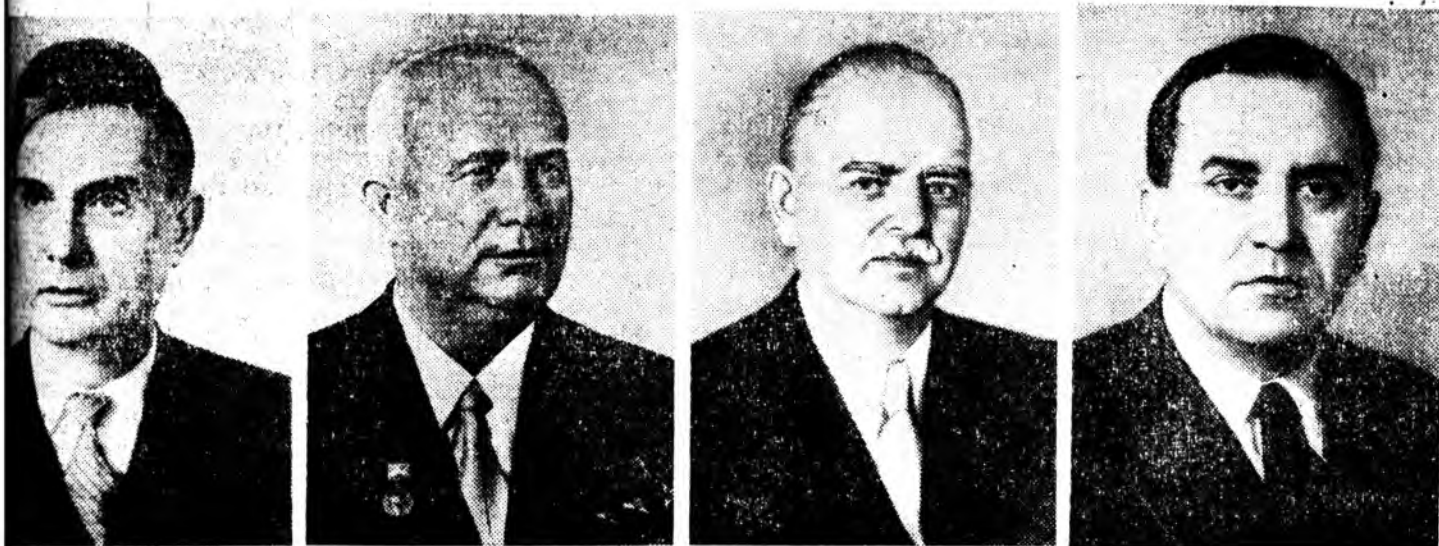

О. В. Куусинен

А. И. Миклин

Н. В. Подгорный

Д. С. Полянский

М. А. Суслов

Н. С. Хрущев

Н. М. Шверник

В. Р. Гомиин

К. Т. Масленников

К. Т. Масленников

В. П. Масленников

В. В. Щербицкий

П. А. Демичев

КПСС-эй ЦК-гэй

Л. Ф. Ильичев

КПСС-эй ЦК-гэй

Б. Н. Пономарев

КПСС-эй ЦК-гэй

И. В. Спиридонов

КПСС-эй ЦК-гэй

А. Н. Шелепин

КПСС-эй ЦК-гэй

Н. А. Муравьева

КПСС-эй ЦК-гэй

З. Т. Сердюк

КПСС-эй ЦК-гэй

Советскэ Союзай Коммунистическэ партийн Устав тухай

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫН РЕЗОЛЮЦИ

(1961 оной октябрийн 31-дэ нэгэн дуугаар баталан абтаа)

КПСС-эй Уставта хубилалта оруулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Ф. Р. Козловой элидхэлые соносожо, зүбшэн хэлсээд, Советскэ Союзай Коммунистическэ партийн XXII съездын ТОГТООХОНЬ:

КПСС-эй Центральна Комитедэй табиһан Советскэ Союзай Коммунистическэ партийн Уставые баталха

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИЙН УСТАВ

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хадаа СССР-эй хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенцийн дундаһаа түрүү, ушар ёһо үлэмжэ хайнаар мэдэхэ хүнүүдые байн. дураар нэгэдүүлхэн, совет арадай дайшалхы шалгармал маллай мүн.

Хүдэлмэришэн ангиин түрүү отряд болгон В. И. Ленинэй эмхидхэн Коммунистическэ парти тэмсэлэй алдарт замаар ябажа гараа, хүдэлмэришэн анги болон ажалла таряашадые Агуусхэ Октябрийн социалистическэ революцийн илангада, СССР дотор пролетариатай диктатура байгуулгада хүргөө. Коммунистическэ партийн удирдалгаар Советскэ Союз дотор мүлжэгшэ ангиууд усалхагданхай, советскэ обществын моральна болон политическэ нэгдэл тогтонхой ба бүрдэнхэй. Социализм бүрин хүсэд ба эсэслэн иланхай. Коммунистическэ парти, хүдэлмэришэн ангиин парти, мүнөө бүхы совет арадай парти болонхой.

Парти хадаа арадайнгаа аша туһада байдаг, арадаа алба хэдэг. Тэрэ хадаа нийтын-политическэ организациин дээдэ формонь, советскэ обществын удирдалга ба залагша хүсэнийн мүн. Парти хадаа совет арадай туйлай ехэ зохёолшо ажал-ябуулгые удирдана, эсэсэй уг зорилго — коммунизмын иланга туйлахын түлөө тэмсэлые эмхидхэлтэй, түсбэлэгтэй, эрдэм ухаанай ёһоор баримталагдан шэнжэ шанартай болгоно.

КПСС өөрынгөө хүдэлмэри ябуулхадаа партийна, ажабайдалай ленинскэ ёһо заншалнуудые, хамтаараа удирдаха, парти доторой демократи али болохоор хүргөөхэ, коммунистуудай эдэхэ болон үүс-

хэл оролдолгые бадаруулха, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгэ дэлгэрүүлхэ гэнэн гол ёһо гурим хэлбэришэгүйгөөр сахина.

КПСС-эй ажабайдалай хэлбэришэгүй хуули ёһонийн юуб гэбэл, партийн зэргэнүүдэй үзэл суртал-лайнгаа, эмхидхэлгээ талаар нэгдэнхэй, нягтаар жагсанхай байха, бүхы коммунистуудай ушар ёһо мэдэн эрхм журамтай байха ябадал болоно. Мажо ба бүлэг бололтын элдэб ааша гаргаха гэшэ марксистско-ленинскэ партийна үзэлтэй, партийн гэшүүн байха ябадалтай огто таарахагүй ушар мүн.

КПСС али бүхы ажал-ябуулгаа эмхидхэхэдэ марксистско-ленинскэ лургаалые, тэрэнэй үндэнэ луури дээрэ зохёогдохон Программые хүтэлбэри болгодог, коммунистическэ общество байгуулха үедэ партийн бэелүүлхэ гол зорилгонууд тэндэ тодорхойлогдонхой.

Марксизм-ленинизмые творческэ ёһоор хүргөөхэ зуураа, КПСС болбол революционн теорио тон харша ревизионизм болон догматизм гаргаха гэнэн али бүхы аашануудтай эрид шууд тэмсэдэг байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хадаа уласхоорондын коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй хүдэлмэри таһаршагүй, гол хубинь болоно. Тэрэ хадаа пролетарска интернационализмын шалгармал марксистско-ленинскэ гол ёһо гуримнуудые эрид шангаар баримтална, бүхы уласхоорондын коммунист болон хүдэлмэришэнэй хүдэлмэри бата нэгдэлгэйн, бүхы ороонуудай коммунистуудай агуусхэ армитай аха дүү ёһоной холбоо барисаанайн бүхэжэхэ ябадалда элбхитэйгээр туһална.

I. Партиин гэшүүд, тэдэнэй уялганууд болон эрхэнүүд

1. Партиин Программа болон Уставые зүбшөөдэг, коммунизм байгуулгада эдэхитэйгээр хабаадалсаг партийна организацинуудай нэгэндэ ажалладаг, партийн шийдхэбэринүүдые бэелүүлдэг, гэшүүн байһанай тулбарие түлэдэг, Советскэ Союзай эрхэтэн бүхэн КПСС-эй гэшүүн байжа шадаха.

2. Партиин гэшүүн нимэ уялгатай:

а) коммунизмын материално-техническэ үндэнэ луури байгуулхын түлөө тэмсэхэ, ажалла коммунистическэ ёһоор хандалгын жэшээ харуулха, ажалай бүтээсые дээшлүүлхэ, али бүхы шэнэ, түрүү юумые үүсхэдэг байха, түрүү дүй дүршэл дэмжэхэ ба дэлгэрүүлхэ, техникэ шудалха, өөрынгөө мэргэжэл хайжаруулха, нийтын, социалистическэ зөөринс — Совет Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалайн, халбаран хүгжэлгын үндэнэ луурине гамнаха, арьбадхаха;

б) партийн шийдхэбэринүүдые бодото дээрэнэ сэхэ шууд, хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, партийн политикые олонитэ зондо ойгуулжа үгэхэ, араг зонтой партийн холбоо барисаае бүхэжүүлхэ, үргэдхэхэ хэрэгтэ туһалха, хүнүүдтэ хайхарамжатай, анха-

ралтайгаар хандаха, ажалшадай эрилтэнүүд болон хэрэгсэлүүд тушаа саг соонь анхарал оролдолго гаргаха;

в) оронойнгоо политическэ ажабайдалда, түрэнэй хэрэгүүдые удирдалгада, ажахын болон культурна байгуулалтада эдэхитэйгээр хабаадалсаха, нийтын гэш уялгые бэелүүлгээр жэшээ харуулха, нийтын коммунистическэ ёһоной харилсаануудые хүгжөөхэ ба бүхэжүүлхэ ябадалда туһалха;

г) марксистско-ленинскэ теори шудалха, өөрынгөө үзэл сурталтай хэмжээ дээшлүүлхэ, коммунистическэ обществын хүнэй бүрдэлгэдэнэ, хүмүүжэлгэдэнэ туһалха. Буржуазна үзэл суртал гаргаха гэнэн али бүхы аашануудтай, хара хубингаа тала баримталһан бодолой үлгэдэлүүдтэй, шажаанда шүтэлгэтэй, мүн үнгэрһэн сагай бусад аяг аашануудтай тэмсэхэ, коммунист заншалые сахиха, нийтын аша туһые хара хубинхиһаа үлүү дээгүүр тоолохо;

д) социалистическэ интернационализмын, советскэ патриотизмын үзэл сурталые ажалла олонитын

(Үргэлжэлэлын 2-доху нүүртэ)

(Үргэлжлэл. Эхинийн 1-дэх нүүрт)

Урдань бусад партинуудта байһан хүнүүд хадаа

19. Партийн эмхидхэлэй байгууламжын хүтэлбэрлхы гол ёһо гуримын демократическа централизм болоно. Энэ ямар улхатайб габал?

Үндэ кандидатүүд

хэхы байгууламжа.
ой демократи

IV. Партиин

34. Централын Комитет ба Централын Шамалтын Комисси съездын тогтоолон составтайгаар хуугагдаха. ЦК-гэй гэшүүдэй гараа хаань, съездын хуугахан КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүнэй кандидатуудай дундааа тэдгэй состав хүсөөгдэхэ.

бүсүүдийнхээ харилцааг үргэлжлүүлж, тус бүсүүдийнхээ төрийн, төрийн бус байгууллагын, орон нутгийн, хязгаартай, хязгааргүй байгууллагын, мөн союзна, республиканууд, компартинуудай эдэбхитэдэй суглаанууд зарлааг байна.

40. Советскэ Союзы Коммунистическэ парти
Центральна Комитет ЦК-гэй дэргэдэ Партийна
налтын Комитет эмхилхэ

а) КПСС-эй гэшүүд болон гэшүүнэй кандидат

(Үргэлжлэлийн 3-дахи нюурта)

СОВЕТСКОЕ СОЮЗНО-КОМУНИСТИЧЕСКОЕ ПАРТИЙНО-УС-ТАВ

(Урьдчилал. Эхнийн 2-дхи нурт)

мурам хазагайруулхан ээмэтэй коммунистуу-ршэлэн партийна ёһо заншал эбдэгшдье ха-гада хабаадуулха;

V. Партийн республиканска, хизаарай, областной, окружной, городской болон районно организацинууд

Республиканска, хизаарай, областной, окруж-родской, районно партийна организацинууд, эхнэй комитетүүд ажал-ябуулгатай бэлүүлхэ-КПСС-эй Програма, Уставы хүтэлбэри болго-ублика, хизаар, область, округ, город ба й оршон соо партийн политика бэлүүлхэ ха-мэлмэри ябуулха, КПСС-эй Центральна Коми-забаринуудай дүүргэлтэ эмхидхэхэ.

Партийн республиканска, хизаарай, областной, кой, городской, районно организацинуудай, мүн хүтэлбэригхы органоудай гол уялганууд нймэ гэлэл:

олонитын дунда политическэ болон эмхидхэлэй мэри ябуулха, коммунист байгуулалтын зорилго-д бэлүүлгэдэ, промышленна болон хүдөө ажа-дзэбэригхы али болохоор хүжөөлгэдэ, гүрэнэй үдье дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тэ-элүүлхэ; ажалшадый материална энхэ тэ-байдал ба культурна хэмжээний хэлбэршэ-у ургахын тулада анхарал оролдолго гаргаха; эл сурталдай хүдэлмэри эмхидхэхэ, марксизм-измы ухамйлан тайлбарилха, ажалшадый ком-пическэ ушар ёһо мэдэлгэ дээшлүүлхэ, нута-мэл, радио болон телевидени ударидаха, куль-мээрэлэй эмхи зургаануудай ажал-ябуулгыг

партийна бүлэгүүдээр дамжуулан Советүүдэ, юзуудыг, комсомол, коопераци болон нийтин

Партийн республиканска, хизаарай болон областной организацинуудай хүтэлбэрилхы органоуд

Областной, хизаарай партийна конференци гү, юзна республикын компартийн съезд, тинхэдэ хоорондох ие соо — областной комитет, хи-комитет, союзна республикын компартийн ЦК областной, хизаарай, республиканска партийна ациин дээдэ органинь болоно.

элжээтэ областной, хизаарай конференци гү, юзна республикын компартийн съезд област-заарай комитетээр, союзна республикын ком-ЦК-гаар хоёр жэл соо нэгэ дахин, тинхэдэ үзбэшэ (онсо яаралтай) конференци гү, али —областной, хизаарай комитетэй, союзна рес-публикын компартийн ЦК-гэй шийдхэбэрээр гү, али кой, хизаарай, республиканска партийна орга-да оролог организацинуудай гэшүүдэй нийтэ гурбанай нэгэ хубин эрилтээр зарлагдаха. кой хубааралтай союзна республикануудай на, Белорусси, Казахстан, Узбекистан) ко-муудай съездинүүд дүрбэн жэл соо нэгэ дахин дажа болохо.

областной, хизаарай конференцидэ, союзна респуб-компартийн съезддэ түлөөлэгын нормо зохи-тийна комитетээр тогтоогдохо.

областной, хизаарай конференцидэ, союзна респуб-компартийн съезд хадаа областной, хизаарай цэй, союзна республикын компартийн ЦК-гэй, атын комиссин тоосонуудыг соносохо, өөрын-жөөр партийна, ажахын болон культурна амлтын бусад асуудалнуудыг зүбшэн хэлсэхэ, кой, хизаарай комитетдэ, союзна республикын

Партийн окружной, городской болон районно (хүдөөгэй городской) организацинуудай хүтэлбэрилхы органоуд

Окружной, городской, районно комитетээр хоёр нэгэ дахиннаа үсөөн бэшээр зарлагдадаг кой, городской, районно партийна конференци коммунистуудай хамтын суглаан, тинхэдэ эхнэй шийдхэбэрээр гү, али тус партийна орга-да оролог партийн гэшүүдэй нийтэ тоогой гур-нэгэ хубин эрилтээр зарлагдадаг ээлжээтэ-конференци гү, али коммунистуудай хамтын на хадаа окружной, городской, районно партий-на ациин дээдэ органинь болоно.

Окружной, городской, районно конференци (суг-лаада комитетэй, шалгалтын комиссин тоосоо-е соносохо, өөрынгөө хараламжаар партийна, н болон культурна байгуулалтын бусад асуу-дыг зүбшэн хэлсэхэ, окружной, городской, рай-комитетдэ, шалгалтын комиссине, областной, кой конференцидэ гү, али союзна республикын койн съезддэ делегатуудыг хунгаха.

Окружной, городской болон районно конференцидэ млын нормонь зохио партийна комитетээр тоолохо.

Окружной, городской, районно комитет хадаа тэр тоодо комитетэй секретарьнарыг хунгаха,

VI. Партийн эхин организацинууд

Эхин организацинууд партийн үндэнэ хууринь партийна эхин организацинууд партийн гэшүүдэй ажа байхан газарта—заводуудта, фабрика-а, совхозууд болон бусад предприятинуудта, уудта, Советскэ Армиин частьнуудта, эмхи зур-дала, нуралсалай газарнуудта, мүн бусад тээ гурбаннаа үсөөн бэшэ гэшүүдэй бин байхан эхмидхэгдэхэ. Тэрэшэлэн тосхонуудта болон ривлениүүдэй дэргэдэ коммунистуудай ажа-а газарта территориальна эхин парторганизаци-иуулагдажа болохо.

Партийн 50-аа дээшэ гэшүүд болон кандида-и предпринимүүдта, колхозуудта, эмхи зургаа-ийн нийтэ партийна эхин организациин состав райкомой, горкомой, окружкомой зүбшөөлөр участогууд, фермэнүүд, бригаданууд, таһа-мэтэ мэтэ дотор партийна организацинууд бай-ажа болохо.

участок гэхэ мэтэ эмхинүүдэй дотор, тэрэшэ-наа үсөөн бэшэ гэшүүд болон кандидатууд-и парторганизацинуудай дотор бригада, апре-он бусад үйлдбэрин звенонуудаар партий-гүүдэ байгуулагдажа болохо.

ара соо нэгэ дахиннаа үсөөн бэшээр зарлагда-ийна хадаа хадаа партийна эхин организа-иэдэ органинь болоно.

на дээшэ коммунистуудтай томо томо пар-

6) партийна гаргаан тухай, ээмэ үгтэйн тухай со-юзна республикануудай компартийнуудай ЦК-нуудай, партийн хизаарай болон областной комитетүүдэй шийдхэбэринүүд тухай гомдолнуудыг хаража үзэхэ.

бусад эмхинүүдэ ударидаха, тус эмхинүүдэй хүдэл-мэридэ ажалшадые улам бүри үргэнээр хабаадуул-ха, социалист гүрэн түрэтэ байдалнаа өһөдөө нийтэ-рээ коммунист ёһоор ударидалгада саашадаа дамжан орохо шухала нүхсэл бологшо олонитын үүсхэл оролдолго болон эдэбхине хүжөөхэ;

Партийна организацинууд советскэ, профсоюзай, кооперативна болон ажалшадый бусад нийтин орга-низацинуудыг өөрыгөөрөө холидоггүй, партийна бо-лон бусад органоудай үүргэ уялгыг хэлгүүлдэггүй, хүдэлмэридөө үлүү параллелизм гаргадаггүй.

г) ударидахы кадрнуудыг шэлэн олохо ба хубаа-рилан табиha, тэдэнийг коммунист үзэл сурталтайгаар, үнэн сэхээр, даалан хэрэгтэйгээ түлөө партингаа, арадайнгаа урда үндэр дээдэ харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлхэ;

д) штатнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд боложо, нийтин ажал-ябуулга хэхэ ээргээр партийна хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ коммунистуудыг үргэнээр хабаа-дуулха;

е) республика, хизаар, область, округ, город, район соогоо партийн элдэб эмхи зургаанууд болон пред-принимүүдэ эмхидхэхэ, тэдэний ажал-ябуулгыг ударидаха; өөздэньгөө организацида партийн зөөри хубаарилха; өөрынгөө хүдэлмэри тухай дээдэ шатын-гаа партийна органоо саг үргэлжэ мэдээсэжэ, тоо-соогоо хөжэ байха.

компартийн ЦК-е, шалгалтын комиссине, КПСС-эй съезддэ делегатуудыг хунгаха.

45. Областной, хизаарай комитетүүд, союзна рес-публикануудай компартийнуудай ЦК-нууд бюрое, тэр-тэр тоодо комитетэй секретарьнарыг хунгаха. Секре-тарь байхын тулада табан жэллээ доошо бэшэ пар-тийна стаж заабол хэрэгтэй. Комитетүүдэй пленүүд дээрэ тэрэшэлэн партийна комиссинуудай түрүүлэг-шэнэр, тус комитетүүдэй таһагуудыг даагшанар, пар-тийна газеттүүд болон журналуудай редакторнууд баталагдаха.

Юрэнхы асуудалнуудыг хаража үзэхын ба гүйсэд-хэлыг шалгажа байхын тула партийн обкомүүд, край-комуудта, союзна республикануудай компартийнуудай ЦК-нуудта секретариатууд байгуулагдажа болохо.

46. Областной, хизаарай комитетэй, союзна рес-публикын компартийн ЦК-гэй пленум дүрбэн нара соо нэгэ дахиннаа үсөөн бэшээр зарлагдаха.

47. Областной, хизаарай комитет, союзна респуб-ликын компартийн ЦК хадаа окружной, городской, районно партийна организацинуудыг ударидаха, тэдэний ажал-ябуулгыг шалгаха, партийн окружной, городской болон районно комитетүүдэй тоосонуудыг саг үргэлжэ соносожо байха.

Автономно республикануудай партийна организаци-нууд, тэрэшэлэн хизаарнууд болон союзна респуб-ликануудай составта оролог автономно болон бусад областнуудай партийна организацинууд хадаа хи-заарай комитетүүдэй, союзна республикануудай компартийнуудай ЦК-нуудай хүтэлбэри доро ажаллаха.

комитетэй таһагуудай даагшанарыг, газеттүүдэй ре-дакторнуудыг баталха. Окружной, городской, район-но комитетэй секретарь байхын тулада гурбан жэл-нээ доошо бэшэ партийна стаж заабол хэрэгтэй. Ко-митетүүдэй секретарьна обкомоор, крайкомоор, союзна республикын компартийн ЦК-гаар баталаг-даха.

50. Окружной, городской, районно комитет хадаа партийна эхин организацинуудыг эмхидхэхэ ба бата-лаха, тэдэний ажал-ябуулгыг ударидаха, парторганиза-цинуудай хүдэлмэри тухай тоосонуудыг саг үргэлжэ соносожо байха, коммунистуудыг тоо бүридхэдэ абаха.

51. Окружной, городской, районно комитетэй пле-нум гурбан нара соо нэгэ дахиннаа үсөөн бэшээр зар-лагдаха.

52. Окружной, городской, районно комитет штатна-бэшэ инструкторнуудай байха, партийна хүдэлмэ-рин элдэб асуудалнуудаар саг үргэлжын гү, али саг зуурын комиссинуудыг байгуулха, партийна ко-митетэй хүдэлмэридэ коммунистуудыг өөздэньгүүс-хэлээр хабаадуулхын тулада элдэб олон аргануудыг хэрэглэхэ.

тийна организацинуудай партийна хамтын суглаан хадаа парткомой тогтоон болзор соо гү, али цехын хэдэн парторганизацинуудай эрилтээр шухала бо-лон сатган зарлагдажа байха.

56. Юрэнхы хүдэлмэри ябуулжа байхын тулада эхин болон цехын партийна организаци хадаа партий-на суглаанай тогтоон тоотой бюрое нэгэ жэлэй бол-зороор хунгаха. 15-аа үсөөн партийн гэшүүдэй эхин болон цехын парторганизацинуудта бюрое бэшэ, харин партийна организациин секретарь ба тэрэнэй орлог-шо хунгагдаха.

Эхин ба цехын парторганизацинуудай секретарь-нууд байхын тулада нэгэ жэллээ бага бэшэ партийна стаж заабол хэрэгтэй.

150-аа үсөөн партийн гэшүүдэй эхин парторгани-зацинуудта сүүлөөлгэдэн партийна хүдэлмэрилэгшэ-дэй тушаал тогтоогдохо ёһогүй.

57. 300-аа дээшэ партийн гэшүүд болон кандида-дуудтай томо томо предприятинуудта, эмхи зургаа-нуудта, мүн шухала болоон ушарнуудта үйлдбэ-рийн онсо илгануудыг, территориальна талаараа та-руу байһаниг харада абажа, 100-аа дээшэ комму-нистуудтай организацинуудта обкомой, крайкомой, союзна республикын компартийн ЦК-гэй зүбшөөлөөр партийна комитетүүд байгуулагдажа болохо, тинхэ-дээ тус предприятинуудай, эмхи зургаануудай цехын партийна организацинуудта партийна эхин организа-циин эрхэ олгогдохо.

Колхозуудай партийна организацинуудай 50 ком-мунистуудтай байгаа хаань, партийна комитетүүд байгуулагдажа болохо.

Партком нэгэ жэлэй болзороор хунгагдаха, тэрэнэй тоогойнь состав партийна хамтын суглаагаар, конфе-ренцеэр тодорхойлогдохо.

58. Партийна эхин организаци ажал-ябуулгадаа КПСС-эй Програма болон Уставыг хүтэлбэри бол-гохо. Тэрэ хадаа ажалшадый дунда хүдэлмэри ябуул-ха, Советскэ Союзай Коммунистическэ партине той-руулан тэдэнийг жагсааха, партийн политика хэрэг дээрэн бэлүүлгэдэ, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ олонитыг эмхидхэхэ.

Партийна эхин организаци:

а) КПСС-тэ шэнэ гэшүүдэ абаха;

б) партийн хэрэгтэ үнэн сэхэ байхаар, үзэл суртал-даа лаб этингээр, коммунист заншалтайгаар комму-нистуудыг хүмүүжүүлхэ;

в) коммунист байгуулалтын практикатай нягта хол-боотойгоор марксистско-ленинскэ теори коммунист-нуудай шудалан үзэхыг эмхидхэхэ, марксизм-лени-низмэ ревизионэ ёһоор хазагайруулха ба догма-тик ёһоор тайлбарилха гэнэн али бүхы нэдэлгэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэхэ;

г) предприняти, колхоз, эмхи зургаан, нуралсалай газар гэхэ мэтын зургаануудай нийтэ-политическэ бо-лон ажахын ажабайдалда, ажалда коммунистуудай түрүү үүргыг дээшлүүлхэ тухай анхарал оролдолго гаргаха;

д) коммунист байгуулалтын ээлжээтэ зорилгонуудыг бэлүүлгэдэ ажалшадые эмхидхэхэ байха, гүрэнэй түсэбүүд болон ажалшадый уялгануудыг дүүргэхын түлөө социалист мурсыг толгойлон ябаха, предприняти-нууд болон колхозуудай доторой арга боломжонуудыг элүүлхэ ба эрхимээр хэрэглэхэ ябадалда, наука, техникэ болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлэй туйла-тануудыг үйлдбэридэ үргэнээр нэбтэрүүлгэдэ оло-нитыг элүүлхэ, ажалай журам бэхжүүлхыг, ажа-лай бүтээсэ хэлбэршүүлгээр дээшлүүлхыг, про-дукциин шанар хайжаруулхыг туйлаха, предприняти-нуудта, колхоз болон совхозуудта нийтин баялгыг гамнаха ба арьбадхаха тухай анхарал оролдолго гаргаха;

е) агитационно-ойлгууламжын, пропагандын хүдэл-мэри ябуулха, коммунизмын ёһоор олонитыг хүмүү-жүүлхэ, гүрэнэй болон нийтин хэрэгүүдэ ударидаха онол аргатай болохо хэрэгтэнь ажалшадта туйлаха;

ж) шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнээр дэлгэрүүлжэ, бюрократизм гаргадаг, нутагай тала баримталдаг, гүрэнэй журам хазагайруулдаг ябадал-нуудтай тэмсэхэ, гүрэнэнь мэхэлхэ гэнэн нэдэлгэнүү-дыг усалдаха, предпринятинуудта, колхозууд болон эхи зургаануудта хамуу халан, юмэндэ хайра гамгүй, үрилтэ хэхэ ябадалда эсэргүү хэмжээнүүдэ абаха;

з) алибаа ажал-ябуулгандэ окружкомдо, горком-

до, райкомдо туйа хүргэхэ, өөрынгөө хүдэлмэри тухай тэрэнэй урда тоосоо хэхэ.

КПСС-эй Програма соо коммунизм байгуулагшын моральна заншал соо хэлэгдэн гол ёһо гуримуудыг коммунист бүхэнэй өөрынгөө ажабайдалда сахихыг, мүн ажалшадта хүмүүжүүлхыг партийна организа-ци туйлаха ёһотой. Тус гол ёһо гуримууд нймэ байна:

— коммунизмын хэрэгтэ үнэн, социалист Эхэ орон-доо, социализмын ороноудта инаг дуратай байха;

— обществынгоо аша туһада үнэн сэхээр ажалла-ха: ажал хэдэггүй хүн ама хоохон нууха;

— нийтин баялгыг гамнаха ба арьбадхаха тухай хүн бүхэн анхарал оролдолго гаргаха;

— олонитын үмэнэ дүүргэхэ уялгаа бүрин мэдэр-хэ, нийтин хэрэгтэ хазагайгаар хандадаг ябадалда тэ-сэшгүй байха;

— коллективизм бэлүүлхэ, хани ёһоор бэе бээдэ туһалалсаха: хүн бүхэн бултанайнгаа түлөө, булта-даа нэгэнэйгээ түлөө гэнэн ёһо баримталха;

— бэе бээдэ энэрхы сэдхэлтэйгээр хандаха, бэе бээе хүндэлхэ: хүн хүндөө хани, нүхэр, аха дүү байха;

— үнэн сэхэ ябадалтай, оюун сэдхэлтээрээ арюун сэбэр байха, нийтиншье, өөрынгөөшье ажабайдалда жирийн ёһоор, даруу зантай байха;

— гэр бүлэ соогоо бэе бээе хүндэлхэ, үхибүүдыг хүмүүжүүлхэ тухай анхарал оролдолго гаргаха;

— зүб бэшэ ябадалда, ажал хэдэггүй, худал хуур-маг, тушаал ээргын хойноһоо шунаха, зөөридэ обтохо ябадалда тэсэшгүй байха;

— СССР-эй бүхы арадуудай хани барисаатай, аха дүү харилсаатай байхыг оролдохо, үндэнэ яһанай ба расова зүрилдөөндэ тэсэшгүй байха;

— коммунизмын, арадуудай эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй дайсалда тэсэшгүй байха;

— бүхы ороноудай ажалшадтай, бүхы арадуудтай аха дүү ёһоор ханалаа нэгдэнхэй байха;

59. Үйлдбэрин болон наймаанай предпринятинууд-дай, совхозуудай, колхозуудай, тэрэшэлэн үйлдбэ-ритэй сэхэ холбоотой проектэ эмхинүүдэй, конструк-торска бюро болон научно-шнэжээлгын институтууд-дай партийна эхин организацинууд захиргаанай ажал-ябуулгыг хинаха эрхэтэй.

Захиргаанай ажал-ябуулгыг хинаха үүргэгүй, ми-нистерствонууд, гүрэнэй комитетүүд, совнархозууд болон центральна ба нутагай советскэ, ажахын эхи зургаануудай, ведомствонуудай партийна органи-зацинууд аппаратай хүдэлмэринэ хайжаруулха хэр-эгтэ эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ, даалгаладан хэрэгтэй-гээ түлөө гүн эхэ харюусалгатай байхаар хүдэлмэри-лэгшэдыг хүмүүжүүлхэ, гүрэнэй журам бэхжүүл-хээр, хүн зонинэ найнаар хангахаар хэмжээнүүдэ абаха, бюрократизм болон хойрог ношо ябадалтай эрид тэмсэхэ, эмхи зургаануудай, тэрэшэлэн ямаршье тушаалда байг хамаагүй—зарим хүдэлмэрилэгшэдэй ажалда тохөөлдөг дутуу дунданууд тухай зохио партийна органоудта саг соонь мэдээсэхэ ёһотой.

VII. Партия ба комсомол

60. Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммуни-стическэ Союз хадаа залуушуулай өһөдөө үүсхэлтэй нийтин эмхи, партийн эдэбхитэй туһалагша ба халаан мүн. Комсомол хадаа коммунизмын ёһоор залуушуу-лыг хүмүүжүүлгэдэ, шэнэ общество бодотоорн байгуулгада тэдэнийг хабаадуулгандэ, коммунизмын үедэ ажаһууха, ажаллаха ба нийтин хэрэгүүдыг ударидаха, алишье талаараа хүгжнгын хүнүүдэй үе-тинэ бэлдэхэлгэдэ партида туһалха.

61. Предпринятиин, колхозой, эмхи зургаанай хүдэл-мэрин асуудалнуудыг зүбшэн хэлсэхэ ба зохио пар-тийна организацинуудай үмэнэ асуудал табиha талаар комсомолой организацинууд үргэн үүсхэл гаргаха эрхэтэй. Тэдээр хадаа коммунист байгуулалтын бүхы халбаринуудта, илангаа эхин партийна организаци-нуудай үгы газарнуудта партийна директивнуудыг

бодото дээрэн эдэбхитэйгээр бэлүүлэгшэд байха ёһотой.

62. ВЛКСМ хадаа Советскэ Союзай Коммунисти-ческэ партийн хүтэлбэри доро хүдэлмэрилдэг. ВЛКСМ-эй нутагай организацинуудай хүдэлмэринэ харьяата республиканска, хизаарай, областной, ок-ружной, городской болон районно партийна органи-зацинуудаар ударидалдаха ба хинагдаха.

Нутагай партийна органоуд болон партийна эхин организацинууд залуушуулыг коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридөө комсомолой организаци-нуудта түшээлэхэ, тэдэний ашагай туһатай үүсхэлнүү-дыг дэмжэхэ ба дэлгэрүүлхэ.

63. КПСС-тэ абтаһан ВЛКСМ-эй гэшүүд, хэрбээ комсомолой организацинуудта хүтэлбэрилхы тушаа-нуудыг дааж байгаагүй наа, партида ороһон сагнаа хойшо комсомоллоо гараха.

VIII. Советскэ Армидахи партийна организацинууд

64. Советскэ Армиин партийна организацинууд ажал-ябуулгада КПСС-эй Програма болон Уставыг хүтэлбэри болгохо, тингээ Центральна Комитетэй баталһан инструкторнуудай үндэнэ хуури дээрэ ажал-лаха.

Советскэ Армиин партийна организацинууд Зэбсэг-тэ Хүсэнуудтэ партийн политикыг хэрэг дээрэн бэл-үүлгэ хангаха. Коммунистическэ партине тойруу-тан сэрэгэй албатаные жагсааха, марксизм-ленин-измын үзэл сурталдай ёһоор, социалист Эхэ орондоо хэл-бэршгүй үнэн сэхэ байхаар сэрэгшэдыг хүмүүжүүл-хэ, арми болон арадай нягта нэгдэлэдыг бэхжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха, сэрэгэй журам бэхжүүлхэ тухай анхарал оролдолго гаргаха, дайшалхы болон политическэ бэлдэхэлэй зорилгонуудыг бэлүүлгэдэ, шэнэ техникэ ба зэбсэг тушалагдаа, сэрэгтэйгээ уялгыг, командованин приказууд болон захирагча-нуудыг нарин нягтаар гүйсэдхэлгэдэ сэрэгтэйхидыг эл-сүүлхэ.

IX. Партиһаа гадуурхы организацинуудай партийна группанууд

67. Советскэ, профсоюзна, кооперативна болон ажалшадый нийтин бусад зургаануудай зарладаг съездинүүд, конференцинууд, зүблөөнүүд дээрэ, тэрэ-шэлэн партийн гурбаннаа үсөөн бэшэ гэшүүдтэй тус зургаануудай хунгамал органоудта партийна группанууд эмхидхэгдэхэ. Партийнабэшэ хүнүүдэй дунда партийн нүлөөе али болохоор үргэдхэлгэ ба тэдэнэй дунда партийн политика бэлүүлгэ, партийна болон гүрэнэй журам бэхжүүлгэ, бюрократизмтай тэмсэл, партийна болон советскэ директивнуудэй гүйсэдхэ-

лыг шалгаха ябадал хадаа тус группануудай зорилго болоно.

68. Партийна группанууд харьяата парторганоудта: Советскэ Союзай Коммунистическэ партийн Цент-ральна Комитетдэ, союзна республикын компартийн ЦК-да, партийн крайкомдо, обкомдо, окружкомдо, горкомдо, райкомдо мэдэлтэй байха.

Партийна группанууд бүхы асуудалнуудаар хүтэл-бэрилхы партийна органоудай гаргаһан шийдхэбэри-нүүдыг нарин нягтаар хэлбэршүүлгээр хүтэлбэри болгохо уялгатай.

X. Партийн мүнгэн зөөри

69. Партийн, мүн тэрэнэй организацинуудай мүн-гэн зөөри гэшүүнэй түлбэринүүднээ, партийн пред-принятинуудай олзонууднаа, тэрэшэлэн бусад орошо-нууднаа бүридхэдэ.

70. Партийн гэшүүдэй болон кандидатуудай нара бүри түлэхэ гэшүүнэй түлбэринэ нимэ хэмжээтэйгээр тогтоогдохо:

нарада нимэ салын абагшад:

50 түхэриг хүртээр 10 мүнгэ

51 түхэригөө 100 түхэриг хүртээр 0,5 процент
101 түхэригөө 150 түхэриг хүртээр 1,0 процент
151 түхэригөө 200 түхэриг хүртээр 1,5 процент
201 түхэригөө 250 түхэриг хүртээр 2,0 процент
251 түхэригөө 300 түхэриг хүртээр 2,5 процент
300 түхэригөө дээшэ 3,0 процент нарынгаа салын-гһаа.

71. Партийн гэшүүнэй кандидатад ороходоо түлэхэ түлбэри нара соохи олзын хоёр процент хэмжээтэй-гээр абтаха.

ТҮРЭЛ ПАРТИЙНГАА ТҮҮХЭТЭ ХН СЪЕЗДЫН ШИИДХЭВЭРИНҮҮДЫГ АМЖАЛТАЙГААР ВЭЭЛҮҮЛХЫН ТУЛА МАЛАЙНГАА ҮВЭЛЖЭЛГЫГ ЭМХИТЭЙ БАЙНААР ҮНГЭРТЭЭ

**Гүүртэ, отарануудаар ябажа, хүдөө бөтөгшдэй
элирүүлэн дутагдалнуудыг дары усадхаха
гээшэ колхоо, совхозуудай хүтэлбэрлэгшдэй,
бүхы малшадай нангин уялга мүн**

НАНАЛАА ТАБИХААР БОЛОО

Хонхоло нутагта Бичурын совхозой хаалин томохон ферм байрладаг. Тэндэхид малаа найнаар харуулажа, шадаал-гаа тобир тарган байлгаша, хү эхээр хаахын түлөө эх оролдоого гаргадаг юм. Энэ жэлд ажахын тоосонд орожо, малшад өөхдөнгөөс хүсөөр 3 мянган центнер үблэ бэлдэхэжэ абай. Мүн силосыг дарагдажа абтанхай.

Тинхэд фермынхид коммунист ажалай нэрэ солын түлөө тэмсэжэ байна. Тэд малшадай оролдосо үүсхэлэе гарган ажаллажа байхын хажуугаар совхозой дирекцийн зүг-

һөө бодото туһаламжа үзүүлэгдэнгүй. Үблэй хүйтэн газра орожо, малшада шахардуу саг үзэгдэжэ байна. Фермын зарим хүнд хүдэлмэрин малшад туһаламжагүйгөөр, өөхдөө бүтээх аргагүйдэнэ. Юуб гэхэд, үнээдэй байрын дүүжэн харгы эбдэрхэй. Заһаха гэхэдэй али шулаха хэрэгсэлүүд дутагдана. Энээн тумаа дирекцийн урда хэдм бануулагдаба, мүнөө бологтор хэмжээн абтаагүй байнаар. Ферм дээрэ байдаг оньхожоруулагдаһан худаг, тэжээлэй кукни мүн лэ заһабарилгаданагүй. Энэ ушарһаа малшад

үбэлжэлгэдэ бэлдхэлыг удааруулжа байна.

Гадна малай хото хорёо заһабарилга дүүрэггүй. Хорёомдэмэл модо хэрэгтэй болохо аад, пилорамма асаржа толгодоногүй. Малшада зохио байра байдал түхээрлэгдэхэ шотой байгаа. Ядахдаа Хонхоло тосгондо байдаг клуб ажалланагүй. Эдээн тумаа совхозой дирекци, партком наналаа табиха ёшотой. Ажалшалай эрилтүүдэй хангаха тумаа КПСС-эй XXII съезд дээрэ хэлсэгдэжэ байһы тэднэр анхаралдаа абаха бээ гэжэ найдагдана.

Д. Тогошиев.

Арга боломжонуудынь ехэ аад...

Нархатын совхозой эзэлжэ байһан газар, үсхэбэрлэжэ байһан адуу малынь болоод таряанайн талмай хараад үзэхэд, саашадаа хүгжэн баяжаха горьтохон арга боломжотой байһанинь эли тодоор харагдана.

Гүрүдэ мал ажалай продуктуудыг тушааха гурбан кварталайнгаа түсбэнь тус совхоз мяхаар 110,3 процент, нүүрөө — 24,2 процент, нооһоор — 90,9 процент, үндгөөр 68 процент дүүргэбэ. Малай тоо толгой олошоруулжа, ашаг шэмэ үгэлгын дээшлүүлхэ талаар малшадай хоорондо дэлгэрэн социалист мурьсөөндэ зарим түрүү малшад найшаалтай үрэ дүнгүүдэ туйлана.

Жэшээ болгон хэлэхэ болоо хаа, октябрийн нэгэнэй байдалаар харуулажа байһан үнээн бүрһөө 1800 гаран литр хү наһан Дагмиджа Дабавиа совхозойнгоо наалишадай хоорондо дэлгэрэн мурьсөөндэ эрхмилжэ ябана.

Хамагһаа уридшалан ажахын тоосондо ороһон Ц. Цыбиковэй, Д. Будавай отаранууд 100 эхэ хонин бүрһөө 100—103 хурьга абһан юм. Буруу, хашарагуудыг шахан таргалуулжа, тарган тобироор түлжүүлхэ хэрэгтэ шулаха анхарал хандуулан, таряанай узуур дээгүй адуулжа, малайнгаа шүнгүүрэй сүүхын 800—1000 граммээр нэмээлэн Очир Цыденов, Балжинням Базаров, Батамунко Цырем-

пилов гэгшдэе марташагүй. Гэхэ зуура тус совхоздо мал ажалаар горьтохон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Нийтлэг гээ малда бардам хүрэхэ үблэ тэжээл, шэмэтэ силос, концентрат гүйсэд бэлдэхэгүй. Үблэй хүйтэндэ задалай зайлан байрада үблэжэдэ тула мал нүүрэгын гарза гайда өхөөр дайрагдана. Тэднэй абтадаг ашаг шэмэнь дээшлэнгүй.

Жэшээлхэд, нархатынхид үнгрһэн 9 нарада 158 толгой эбэртэ боло мал, тэрэ тоодо 115 тугал, 1227 хонин, 389 гахай гарзалуулжа, эхээн хохилдо ороһон байна. Эдэ малнууд гол түлэб үблэ тэжээлэй дутамагһаа туража, хатайрдажа үхһэн юм.

Алдуу дутуугаа һайн хангажа байгаа, тус совхозойнхид энэ жэлд нийтлэг адуу малда бага хэмжээнэй үблэ тэжээл бэлдэхэжэ, түсбөө арайхан 51,5 процент дүүргэбэ. Сабшадһан аад, үшөө тармагдаагүй 500 гаран гектар зөлөнкө хэбтэнэ. Голбоомо нүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүй.

Малай үбэлжэлгын хүдэлмэри хэр эргээр ябуулагдажа байна гэжэ хараад үзэхэд, баһал бирагүй. Шэнээр бариха эхилһэн малай хэдэн байранууд хахалдаашыггүй. Хуушан байрануудын мүнөө болотороо гүйсэд заһабарилгадгүй, илангала малшадай гэр байра задалай зайлан байдалтай. Совхозой главна зоо-

техник нүүр Бахлаев эдэ бүгдэе һайн мэдэжэ байгаа, фермнүүдэйг эрхилэгшдэй, зоотехникийнхидыг урда шагна эрилтэ табинагүй. Малай үбэлжэлгын бэлдхэлэй хүдэлмэридхэн дутуу дундашудыг дүүргэхэ хүдэлмэри шамдуулагдаһангүй. Үнэтэ сагаа дэмн үнгэргэнэ.

Тус совхоздо эмхидхэлэй хүдэлмэрин талаар алдуу, дутуунууд үшөөл олон байһаар. Тарилгын талмайнь үшөөл бага, адуу малайн тоо толгой олошорногүй. Тинмһэн нооһо, нүү, мяха, үндгэ багаар абадаг.

Хамтын ажахыда үн удаан ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй, жэлһэ жэлд ажал хүдэлмэридөө амжалта туйладаг түрүүшүүд совхоздо олон. Эдэний дүй дүршэлыг бүгдэн шадбари болгохо, түрүү арга дүршэлүүдэ хүдэлмэридөө элбэрүүлхэ хэрэг хангалтагүйгөөр ябуулагдаһа. Мүнөө хүрэтэр совхозой олонхон гүүртэнууд, отаранууд, тракторно-таряан ажалай бригаданууд ажахын тоосондо хүсэд оруулагдаагүй. Ороһон нэрэ зүүгээшье хаа, хуушан хэбээрээл ажаллана.

Эндэ дурсагдаһан алдуу дутуунуудаа усадхажа, саашадаа ажахыгаа түрүү совхозуудай нэгэн болгохын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэһөөр ябуулжа, малшадайнаа эршэ зориг бадаруулжа бээ.

Д. Доржиев.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессия

НЬЮ-ИОРК, ноябрийн 9. ТАСС-эй тусхай корреспондент Н. Туркентенко мэдэсэн: колониальна оронуудта, арадуудта бээ даанхай байдал олгохо тухай декларацие болодоор бэлүүлхэ асуудал ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сессин үсгэлдэрэй засэдын зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар гурбан резолюцийн проект делегатуудай үзэмжэдэ табигдаа. 1962 оной эсэхэ хойшолуулангүй колониализмы хүсдөөр, дууһан усадхаха резолюци СССР оруулан байна. 1970 онһоо хойшолуулангүй Африкада колониализмы усадхан халгаха тухай Нигерин резолюци дотор хэлэгдэнхэй. Индонезин газар байһан Баруун Ириане ООН-эй харгалзалгада дамжуулан үгэхэ гэжэ Голландин резолюци соо заагданхай. Индонезин энэ хубида Голландин этгээдүүлэй ээрхэлгэ хуушаарнь үтөөхэ зорилго нигэжэ табигдана бишуу.

Голландин оруулан резолюцийн проекте түрүүлэн зүбшэн хэлсэхэ шиндхэбэри түрүүлэгшээр хууһан Монжи Слим гаргаад, Голландин түлөөлэгш Лунс гэгшэд үгэ үгэбэ. «Бээ даанхай байха ёһо гуримуудтай» тааруугаар энэ колониин хуби заяаа шиндхэхэ ушартай гэжэ орогтор тодорхойлхы оролдобо.

Удаалуулан Польшын түлөөлэгш Вишнев үгэ абжаа, Лунсын дурдһан баримтануудай тон буруу байһанинь элшэлэн харуулаа. Баруун Ириан хадаа Индонезин га-

зар гэшэ. Тинмһэн Индонезид тэрэн бусаагдаха ёһотой гэжэ тэрэ тэмдэглэ. Голландин оруулан резолюцийн проект бээ даанхай байдал колониальна оронуудта, арадуудта олгохо декларацида тон зүрүү байна, гэжэ Польшын түлөөлэгш Вишнев хэлэбэ. Энэ декларацие болодоор бэлүүлхын түлөө шимэ хэмжээнүүдэ абаха ёһотой гэжэ Польшын делегат наамжалаа. Бээ даанхай байдалтай болоогүй арадуудта демократическа эрхэнүүдэ олгохо, эдэ арадуудай газар дээрэ түхээрлэгдэн сэрэгтэй бүхы базануудыг үгэ хэхэ, ондоо ороһоо дулдуданги байха тусаа абтаһан бүхы хэлсээнүүдэ, шиндхэбэрнүүдэ үгэ хэхэ гэжэ Польшын түлөөлэгш Вишнев дурдһаа. Дарлалтада байһан арадуудай хүсэл эрмэлзэлыг Польша дууһан дэмжэнэ. Тингээ эдэ арадуудыг сүлөөлхэ эрилтэ табин гээд Польшын делегат Вишнев мэдүүлэбэ. Колониальна оронуудта, арадуудта бээ даанхай байдал олгохо декларацие колониальна оронуудта дүүргэгдэ болохынь баадаха хэмжээнүүдэ Нэгдэмэл Нацануудай Организаци абаха ёһотой.

Нүүлээр Саудовско Аравин делегат Шукейри гэгшэ үгэ хэлэбэ. ООН-эй Генеральна Ассамблейн XV сесс түүхэтэ удхашанартай байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглэ. Колониальна оронуудта, арадуудта бээ даанхай байдал олгохо деклараци тэрэ сессидэ баталагдаһан юм. Энэ декларацие аба-

ха дурдхал Советскэ Союз оруулан байгаа. Һайн һайхан зорилготой энэ декларацида колониальна баруун гүрэнүүд тон анхаралгүйгөөр хандааһэн, 75 миллион тухай хүн зонтой 80 гаран орон колониальна дарлалта доро мүнөө хүрэтэр байһаар. Алта, алмазаар, нефть, каучугаар, сагаан тууль, цинкээр, уран, мунгөөр эдэ оронууд элбэг. Гэбэшье эдэ оронуудта ажаһуудай хүн зон хатуушанга дарлалтада зобожо тулижа байдаг. Хайһан гэжэ өөрынгөө ээрхэлгые хуушанайхарнь үтөөхы колониальна оронууд оролдоноб гэжэ Конгодо болоһон ушар тодорхойлоо. Бельги, Англи, Франци Конгодо граждан дай эхилһэн байна. Уран, алмазаар баян Катангыг гарлаа табихагүй гэжэ тэднэр шиндхэн байна бишуу. Гэхэтэй хамта Конгодо байдаг ООН-эй сэрэгүүд ээрхэг түрмхэйшүүлтэй эблэрхэ энгүүртэй хэлсэхэ баталһан байха юм.

Хүн зонин олоор алаха политика империализм Анголодо бөөдүүлэ. Харин Франци Алжирта шуната дайн байлда үүсхэнэ. ООН-эй шиндхэбэрнүүдэ тэрэ тооногүй. Бизертэдэ сэрэгтэйгээ база байлганаар заандаа.

Урда Африкын Республикада тон тааруугүй байдал тохёолдонхой. Тус республикэ ООН-һоо үнэ үлдэжэ гаргахаар болоо. Буу зэбсэг хуряах тухай Англин түлөөлэгшын ООН-до шагнажа байхада Оманда националь-сүлөөлэгшын хүдэллөн буу зэбсэгтэй хүсөөр дарагдажа байна.

Баруун Ириан болбол Индонезин нэгэ хубин юм. Гэбэшье Голланди тэрэни өөрынгөө мэдэлдэ үлөөхэ хүсэлтэй.

Дарлагһан эдэ арадуудай хуби заяан тухай асуудал мүнөө табигдана. Гэхэтэй хамта колониальна оронууд, арадуудта бээ даанхай байдал олгохо деклараци баталан абахада колониальна оронууд наналаа барихан юм гэжэ Шукейри һануулба. Эгээл эдэ оронууд «сүлөөг дэлхэй» хабаатайбди гээд өөхдөгөө нэрлэнэл. Кок-кол, нейлоны хамта эхэр тунхаглагдааг энэ «сүлөөг дэлхэй» колониальна империин үзгэлдэ болоно гэжэ Шукейри үргэлжэлүүлэбэ.

Колониальна оронуудта, арадуудта бээ даанхай байдал олгохо декларацие түргөөр бэлүүлхын түлөө бүхы зохио хэмжээнүүдэ делегатуудай абахынь Саудовско Аравин түлөөлэгшэ уриалба. Энэ декларацие бэлүүлхын зорилгоор ООН-эй комисси би болгохо тухай советскэ резолюцийн проект соо заагданхай байна. Энэ дурдхалы Саудовско Аравин түлөөлэгш дэмжэбэ. Гэхэ зуура энэ комиссида баруун бүлгэлтэй түлөөлэгшд орохогүй ёһотой. Юуб гэхэдэ, колонизаторнуудта энэ комиссида һуури бай-

хагүй гээд Шукейри жалала.

Колониальна ороно арадуудта бээ даанхайдал олгохо деклараци бээ асуудал халуун дунды сэгдэжэ байгаа. Эгээл энэ делегатуудай үзэмж ондоо асуудал табиха ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сессин түрүү Монжи Слим шиндхэбэбэ. США-эй, Англин тэрэ резолюцие Писексэ комитет баталан юм. Уласхоорондын туһатай хиналта тогтоядерна туршалгануудыг луюлха догвор баталһаа Женевад саг дары нүүдэ хэжэ эхилхэ туһарэ резолюци соо заагдэ. Зүбшэн хэлсэлгын үдлэһин, Кипрын делегатууд хэлһэн байна. Тинхэдэ гадуудай үзэмжэдэ М. Слимэй табихан резолюцияны элээр үр Женеви хэлсэлүүдтэ дагһад ажал-хүдэлмэри ябаса тухай 1961 оной рини 15-да ООН-до дүршотой гэжэ Кипрын резолюцидһан нэмэлтэ ба. Женевадхэ хэлсэлгын хай мэдээсэл 1962 оной тын 1-д ООН-до дуудан Англи, Америкын резидотор хараалагдаһан бай.

Советскэ Союзай түш Ц. К. Царпанкин үгэ инимэ резолюцийн түлөөлэскэ делегати дуугаа үгэ гэжэ тодорхойлоо. Буу хуряаха асуудалһаа туршалгануудыг болоудрэг амыарлан шиндхэхэ го тэрэ резолюци соо та на гээд Советскэ Союз дөөлөгшэ тайлбарлаа. Баруун гүрэнүүд түүхэд дөөгүй эхэр буу зэбсэг нэ. Инимэ үдэ буу зэбсэряаха асуудал бүхыдһан хэһүггүйгөөр ядерна туруудыг болоулха догвор советскэ Союз баталхагүй гээд США мэдэнэ бишуу.

Лаб бүтээхгүй гэжэ мэдэ инимэ догвор би эрилтэ тэднэр табина. Гэхэ буу зэбсэг эхэр байһанаа балартуулха гэ тэднэр гаргана.

Бүгдөөрөө, хүсдөөр зэбсэг хуряаха догвороо лаад байбал, ядерна туруудыг болоулха ас ёһотойгоор лэ шиндхэхэ юм. Советскэ Союз энэ дороошье шиндхэхэ лэн.

Ноябрийн 6-да Политкомитетэй абһан тэрэлош мүнөө баталан ас 71 хүн энэни баталхы лөө дуугаа үгэбэ. Социалист лагерин оронууд ба, хамта 11 хүн тэрээнэ бурмушаага Афганисти Финляндин, Франци, Гвинеи, Индонези, Ирагай, Малин, Маро, Непалай, Саудовско Аравин, ОАР-эй, Йемен, Югославин түлөөлэгш намыаа бариба.

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА. КПСС-эй XXII съездин тэрэмжтэ социалист ажалай бригада (Карл-Маркс-штадтахи станогүүдэ бүтээгдэ завод) ажалай шэнэ амжалтануудыг туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадын гэгшүүд КПСС-эй XXII съездын материалнуудтай забһарлалгын үдэ танилсаяа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Аросемена — Эквадорой президент

НЬЮ-ИОРК, ноябрийн 9. (ТАСС). Үсгэлдэр үлэшэ Карлос Хулио Аросемена Эквадорой президентын тушаал эзэлэбэ, шэнэ правительстве бин болгоо гэжэ Америкын мэдээсэлэй агентствонүүдэй корреспондентүүд дамжуулаа.

Конгресс ороной президенттэр Аросеменыг томилхо, тинн президент болгохо гэжэ армийн баадхһан верховно сүүдэй түрүүлэгшэ Гальгос Толедо гэгшын энэ тушаал эзэлхынь буруушааха гэһэн шиндхэбэри гаргаа. Энэ шиндхэбэринь тус ороной бүхы политическэ партинууд, Эквадорой ажалшад конфедераци, агаарай сэрэгтэй, далайн-сэрэгтэй хүсүнүүдэй командовани нэгэн дуугаар дэмжэһэн байна. Национальна конгрессе бүхэлһэн танкнуудай дээгүүр агаарай сэрэгтэй самолёдуудай эрьбэлдэн ниндхэнэй һүүлээр армийн хүтэлбэрлэгшэд тус конгрессе орхижо ябаха баатай болоо.

Уданшьегүй Эквадорой шэнэ правительстве президент Аросеменын бин болгоһон тухай соносгодоо.

США-гэй президентын пресс-конференция

ВАШИНГТОН, ноябрийн 9. (ТАСС). США-гэй президент Кеннеди үсгэлдэр ээлжтэй пресс-конференци хэжэ, Бонной канцлер Аденауэр һаяар Вашингтон ерхэн гэжэ мэдүүлэбэ. Аденауэрэй энэ эрэлтэнь «Берлин, Германи болон Европа тухай бүхы асуудалыг хаража үзэхэ хэрэгтэ» угад нухала юм гэжэ Кеннеди хэлэбэ.

Удаа тээн Кеннеди корреспондентүүдтэй асуудалнуудта харюу үгөө. США-гэй правительство Германин асуудалаар, мүн Баруун Берлинэй байдал тухай асуудалаар Аденауэртай, мүн ФРГ-гэй шэнэ правительствын гэгшүүдтэй хөөрлөдэжэ үгээс ойлгохохо нааһатай байна гэжэ Кеннеди дахин тэмдэглэбэ.

Баруун Берлинэй байдал тухай асуудалыг зүбшэн хэлсэхын тула дээдэ хэмжээндэ зүблөө зарлаха аргатай гэһэн гү гэһэн асуудалда харюусаахада, Кеннеди инимэ зүблөө зарлаха ямар нэгэн дурдхалнуудай ороһон тухай мэдэвгүй гэжэ харюусаа.

Генерал Тэйлор Урда Вьетнам ошоод ерхэн тухайгаа намда, мүн Холбоото Штадуудай правительствода элдхэл

хэжэ гэжэ Кеннеди мэдэ «Газар талһаа дэмжэ хүсэрхэлгын» мүн Урда намда угаа ехэ үерэй бошадтаанаар энэ ороһон хондэ асуудалыг оройн хэдэн үдэрүүдтэ ралтайгаар хаража үзэ гэжэ президент мэдүүлэбэ.

Генерал Тэйлорэй харадалнуудыг Холбоото дуудай правительствотой үзэхлөө гадна, Урда мүн правительствотой үзэхлөө болоно гэжэ Кеннеди хэлэбэ. Генерал Тэйлорын тоо болшоол болон ахалнууд тушаа тодорхой мэдээсэхэе Кеннеди ас.

Урда неделидэ Хай (Япон) худалдаа найма болон экономикын америк Япон хоёрой сннин түрүүһын суглаан юм. Энэ асуудалаар үгэ хэлэ Кеннеди Холбоото Штадуудадһаа наймаанай үзэхшанарыг тэмдэглэбэ. США болон Япон хоёрорендын худалдаа найма харилсаан хүгжөөгдэхэ гэжэ мэдүүлэбэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИМ

НАНАА АМАР НУУХААР ААЛ?

Мал ажал дээрэ эгээн харюусалгатай үе—малай үбэлжэлгэ ерхэнхэй. Наяхан хүдөө бөшгөшдэй бригада Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой гүүртэ, отарануудаар ябажа, нийтлэг малай үбэлжэлгын ямар бэлдхэлтэйгээр эхилжэ байһанинь шалгажа үзэбэ. Зарим хоншоодой, наалишадай, үхэршэдэй бригаданууд малай үбэлжэлгэдэ түгэс бэлдхэлтэйгээр орожо байһанинь шалгалта тодорхойлоо. Жэшээлхэд, колхозой хоёрдохы комплексо бригадын ахалагша хоншоно Бата Жигмитовэй эрхилдэг отарынхид үбэлжэлгын эрхм бэлдхэлтэйгээр угтахын тулада эхээн оролдоого гарган юм. Тэднэй нэлбэн заһабарилһан хоншодой байра харахада баясамаар. Бардам хүрэхэ үблэ, нотоомон зөөгдөжэ, хашаа соонь нүүлгэгдэнхэй. Тэрээшлэн хоншоодой өөхдөнгөөс хүсөөр 150 центнер эрхм шанартай үблэ бэлдэһенин онсо тэмдэглэгдээр. Эндхэй хоншоодой хоёр айлбай байха шэнэ гэр баригданхай.

Ахалагша хоншоно Бадмацырен Дамирановай отарада мүн лэ бэлдхэл һайнтай байба. Эндэ дүй дүршэлтэй малшадай оролдотой ажалай үрэ дүн али бүхн юмэндэ үзэгдэнэ. Хондын тобир тарганууд, хото хорёон заһабарилгадһанай. Бултамар Хүндэйн хоншоодой үблэй шэмэруүн хүйтэн эхэһе гасалан болохогүй. Зэргэлэе түбхинэһэн С. Лыкшитовэй отарын-

хид типовой ёһоор баригдан хоншодой шэнэ байртай болонхой.

Хоншоод Г. Долгуравой, К. Чойзноной бригадынхид үбэлжэлгэдэ найнаар бэлдэһенин тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта энэ колхоз юрэнхы дээрэ малай байрануудыг хүсэд нэлбэн заһабарилгагүй, үбэлжэлгэдөө өхөхөни дутагдалнуудтайгаар орожо байһаа. Энэ шулаха хэрэгтэй унжгайруулагдаһан шалтаганинь: үнгрэгшэ зун Сэлэнгэ мурэнэй үерлэхэ үдэлэн энэ колхоз аралнууд дээгүйгэй үбэлжөөнүүдтэйгээр барилгануудыг Сэлэнгын баруун эрьбэд зөөх баатай болоһон юм. Тэрээшлэн Сэлэнгын эрьшадарай бэлшээрин, сабшалангай газарнууд уянда абтажа, эхээн хохилдо ушаруулжа. Ушар нимһэнэ Хонхо гэжэ аралһаа Энгрэ Тужа гэжэ газарта зөөгдөжэ асаргадан хоншоно Санжаловай байра хүсэд заһабарилгадгүй байһаар. Имжшүү байдал хоншоод С. Хандуев, Ж. Чагдуоров гэгшэдэй отарануудта үзэгдэнэ.

Олохон гүүртэнуудтэ үхэрэй хото хорёо заһабарилгадгүй, дутаагдалагүй. Колхозой түб тосгондо 70 үнэзэй байра сонхо соожогүй, хүсэд хушагдаашыгүй. Энэ шулаха барилгыг мүнөө болотор ашагдалада тушаагаагүй барилгадһаа, колхозой хүтэлбэрлэгшэдэй наана амархан нуужа байдагыг гайхалтай.

— Намда 18 үнээд даалганхай, — гэжэ наалишан Долгор Ганжурова хөөрөнэ, — тэднэйгээ юмныг наажа байнаб. Үнээн бүрһөөнь үдэртэ хоёр литрһэ үлүүтэйхэн нүү хаанаб. Тэднүн хаанаһаа гарахада даа. Үнээндэй дуулан байрагүй лаагараа, шэнэржэ хонодог. Эдилгэһынь аараг, силос үгэнгүйдби. Энэ шалтагаанһаал нүн бага наагдана.

Залуу тугалшад Ага Доржиева, Надя Тогтохоева гэгшэд мүн лэ наанагаа зобонхой. Юондэб гэхэдэ, тугалайн байра заһабарилгадгүй байһаар.

Нархата гэжэ нутагта нүүхэр Лосоловой харууналдаг буруунуудта дэбдихэ хохири бэлдхэлгэдгүй байна. Обоон Түхэм гэжэ газарта буруушан Дампиловай гүүртэдэ худагынь заһабарилгадгүй байһаар.

«Эрдэм» колхоз үблэ тэжээлээр угаа дутамаг. Түсбэй ёһоор хэрэглэгдэхэ бүдүүн тэжээлэйн мийл дүрбэһэнь кэгэ хуби абтанхай. Хамта мийл 8 мянган центнер үблэн бэлдэхэгдэ. Үнгрэгшэ жэлтэй сасуулхала хахад наань бага үблэн бэлдэхэгдэһэн байна. Тэрээшлэн үнгрэгшэ жэлэйхидэ орбол силос бага дарагдаһан, ороһо таряанайшы зүйл ехэ дутамаг.

Иимэ хүндэ байдал колхозой правлени, партианга организацида, бүхы колхознигуудта, нэн түрүүн малшада эхэ-

хэн эрилтэ табина гэшэ. Нийтын малые саашадан амжалтаартайгаар хүгжөөхын тулада аяартай хэмжээнүүдэ абаха хэрэгтэй. Нэмэри тэжээл бэлдхэхэ, хульа сабшаха, наарһанай шөлбүүнэ бэлдхэхэ болоно.

Үблэ тэжээлээр дутамаг байһан туладаа малдаа дэбдихэ хохири элбэгээр бэлдэхэ байна. «Үрүүн доронь» — үблэн, үблэг доронь-хохири гэжэ арал дэмэ хэлсэдэггүй бишуу.

Энэ жэлэй бэрхшээлтэй үбэлжэлгын амжалтаттайгаар үнгрэгшэ хэрэгшэ шадбаритай бэрх хүнүүд лэ шиндхэхэ байна бишуу. Хүнд хүшэр үбэлжэлгын үдэ дүй дүршэлтэй малшадыг зүбөөр хубаарилан табиха гэшэ эхээн удхашанартай. Мал ажалай эгээн хүндэ газарта коммунистүүд болон комсомолшууд элбэгдэхэ, малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдаха ушартай.

Колхозой правлени, партианга организаци малайнгаа үбэлжэлгын һайнаар үнгрэгшын, КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиндхэбэрнүүдэе бодото хэрэг дээрнэ бэлүүлхын тулада бүхы колхознигуудай элсүүлхэ бээ гэжэ найдагдана.

П. Аюров, хүдөө бөшгөш; Б. Цыденов, «Улаан Сэлэнгэ» газетын таһагыг дааша; Б. Башиев, хүдөө бөшгөш; Р. Балданов, манай корр.